

Statens inköpscentral
Ramavtal Tryckeritjänster

Provtrycksguide

Provtryck används för att kontrollera att prepressarbetet är riktigt utfört och fungerar som en sista korrekturmöjlighet innan tryckning. På engelska brukar man kalla förprovtrycket för ”contract proof”. Det innebär att provtrycket utgör det juridiska kontraktet mellan Beställare och tryckeri. I praktiken innebär det att om man som Beställare inte har ett godkänt provtryck att referera till så blir det svårare att föra reklamationsdiskussioner i kvalitetsfrågor. Provtrycket är en beskrivning för tryckeriet över hur Beställaren förväntar sig det färdiga resultatet.

Ett alternativ till provtryck är att bifoga tidigare tryckresultat i form av broschyrer, årsredovisningar m m, samt ev. också PDF-filer, som kan utgöra underlag för det slutresultat som Beställaren förväntar sig. Observera att gamla trycksaker kan ha förändrats med tiden samt att de kan ha tryckts med en annan tryckstandard och på annat papper.

Vill man ändå ha ett provtryck finns idag många tillvägagångssätt för att kontrollera och godkänna tryckoriginal.

I tabellen beskrivs olika typer av provtryck och dess egenskaper

Typ	A Innehålls korrektur	B Innehållsko rrektur	C Innehålls- och färgkorrektur	D Innehålls- och färgkorrektur	E Innehålls- och färgkorrektur	F Innehålls- och färgkorrektur
Provtryck	PDF-filer	Laser- utskrift	Skärmprovtryck; d.v.s. PDF-filer på kalibrerad skärm (Även kallat soft proof)	Tryckanpassat förprovtryck	Digitalt pressprovtryck	Offset- pressprovtry ck
Egenskap	Snabbt och billigt. Bra som komplement innan slutligt förprovtryck		Snabbt. Mer komplicerat om det görs hos Beställare. Enklare om det görs hos Leverantör.	Det vanligaste och mest säkra förfarandet. Ofta i komb. med A och/eller C	Vid osäkerhet kring kvalitet. Ofta dyrare än förprovtryck (D).	Mycket ovanligt och kostsamt.
Kostnad (0=låg, 5=hög)	0	1	2	2-3	3-4	5

Snabbhet (0=snabbt, 5=långsamt)	0	1	0-1	2	3	5
Färgkorrektur			x	x	x	x
Innehållskorrektur	x	x	x	x	x	x
Kan göras på upplaga- papper		Ibland		Ibland	x	x
Kan kvalitets- certifieras			x	x	x	x

Tryckanpassat förprovtryck

Om inget annat bestäms brukar man använda sig av tryckanpassade förprovtryck, vilket är fysiska utskrifter från en bläckstråleskrivare oberoende av digital eller offsettryck. Sådana kallas ibland även för "chroma", "proof", "färgprovtryck" eller "färgprov".

Det finns flera olika typer av tryckanpassade förprovtryck men gemensamt för dem är att de ska visa layout och färger på ett sätt som överensstämmer väl med det slutliga tryckresultatet.

Förprovtryck kan certifieras enligt ISO-standarden 12647-7 vilket ger en möjlighet att kontrollera och vara säker på att färgerna blir rätt.

PDF-filer

Då utförs kontroll och godkännanden direkt på skärm. PDF-filer ska alltid skapas av tryckeriet för att kunna användas som provtryck. PDF-filer är lämpliga som komplement innan man tar fram förprovtryck, men används ibland även som slutgodkännande. Särskilt vid återkommande produktioner mellan Beställare och Leverantör som har ett längre samarbete med upparbetade rutiner.

Skärmprovtryck; d.v.s. PDF-filer på kalibrerad skärm

Vid denna provtryckstyp måste Beställaren ha en färgkalibrerad skärm och här kan även de slutliga färgerna visas av PDF-filen direkt på skärmen. Hos tryckerierna finns detta men hos Beställaren är det ovanligt. Minst en bildskärm hos Beställaren behöver vara kalibrerad. Detta betyder att denna provtryckstyp vanligtvis kan utföras hos leverantören till en rimlig kostnad.

Laserutskrifter i färg eller svartvitt

Används för kontroll av innehåll, t.ex. layout och text. Färgäkthet är svår att uppnå i enklare laserskrivare. Laserutskrifter är lämpliga som komplement innan man tar fram förprovtryck (D), men används ibland även som slutgodkännanden.

Offset-pessprovtryck

Ett pressprovtryck produceras alltid i den tryckpress som den slutliga trycksaken ska tryckas i. Pressprovtryck är dyrare men ger ett mycket förutsägbart slutresultat.

Digitalt pressprovtryck

Digitaltryck möjliggör att utföra ett pressprovtryck till väsentligt lägre kostnad än för offsettryck.

Vid vissa produktioner händer det att man samlar bilderna på ett stort ark som man sedan trycker i den riktiga tryckpressen.